

yeryüzü sıcak olsun diye..

Çalışmayan gaz ölçüm cihazları, olmayan gaz maskeleri, taşeronlaştırma, sendikasılaştırma, esnek çalıştırma ve daha birçok nedenle 19 işçi aramızda artık yoklar. Bu facianın işçi sağlığını ve güvenliğini asla önemsemeyen, gözünü aşırı üretim ve kâr hırsı bürümüş patronlar nedeniyle yaşandığı açıktır.

İSMAİL ŞENGÜL

İş kazaları dünya sıralamasında üçüncü, Avrupa'da ise ilk sırada yer alan ülkemizde yine bir iş cinayeti yaşandı. 10 Aralık 2009 tarihinde Bursa Mustafakemalpaşa'da özel sektöre ait yer altı kömür ocağında 19 maden işçisi can verdi. TMMOB Maden Mühendisleri Odası'nın yaptığı ilk tespitlere göre olayın yer altı kömür madenciliğinde çalışma esnasında belli bir oranın üzerinde olan metan gazının, patlatmayla oluşan ısıyla birleşmesi nedeniyle yaşanan bir grizu patlaması olduğu anlaşılıyor. Göz göre göre işçilerin ölmesinin nedenleri ise bilindik. Çalışmayan gaz ölçüm cihazları, olmayan gaz maskeleri, taşeronlaştırma, sendikasılaştırma, esnek çalıştırma ve daha birçok nedenle 19 işçi aramızda artık yoklar. Bu facianın işçi sağlığını ve güvenliğini asla önemsemeyen, gözünü aşırı üretim ve kâr hırsı bürümüş patronlar nedeniyle yaşandığı açıktır.

İşçilerin gazla ilgili şikâyetlerini işten kaytararak için bahane olarak algılayan bu patronları Tuzla tersanelerinden ve birçok sınaî sektörden de çok iyi tanıyoruz. Grizu patlaması nedeniyle oluşan göçüğün altında kalan sadece işçilerin cansız bedenleri değil, insanı bir makine, emeğini ise kâr kaynağı olarak algılayan kapitalist sömürü düzenidir. Özelleştirmeden başka hiçbir şey düşünmeyerek kamu madenciliğini küçülterek işlevsizleştiren, denetim görevlerini yerine getirmeyen devlet zihniyeti de bu süreçlerin oluşumuna doğrudan hizmet etmektedir.

Madencilik ve özellikle yer altı kömür madenci-

liği riskli işkollarının başında gelir. Bu nedenle maden işletmelerinde alınacak iş güvenliği önlemleri yaşamsal önemdedir. Maden işletmecisi ciddi bir deneyim ve çok özel önlemler gerektirir. Oysa son yaşanan örnekte de olduğu gibi ülkedeki birçok maden neredeyse 1840 Fransası'ndakine benzer koşullarda işletilmektedir. Germinal'i okuyanlar bu maden ocağında neler olduğunu üç aşağı beş yukarı tahmin edebilirler.

Bu tür insani olmayan koşullar nedeniyle sadece 2009 yılında 76 maden emekçisi can verdi. Özelleştirmelerin hız kazandığı 90'lı yılların başından itibaren ölümlü kaza oranlarının arttığı bir gerçektir. Bu artışın nedenleri ise açıktır. Sermaye ülkemizde fiilen kuralsız ve denetimsizdir. Gerektiği teknolojik yenilemeler yapılmamakta, işçiler sendikasılaştırılarak esnek çalışmanın önü açılmaktadır. Birçok maden işletmesinde 8 saatlik vardiyaların genelde 10-12 saate çıkarılarak üç vardiya yerine iki vardiya çalışıldığı bilinmektedir. Yer yüzlerce metre altında adeta diri diri mezara giren maden emekçilerinin aldıkları ücretler de oldukça düşüktür. Yine işçiler ailelerinden günlerce uzak kalmakta ve şantiyelerde sağlıksız barınma koşullarında yaşamak zorunda kalmaktadır. İşletmelerde daha fazla kâr uğruna az işçiye çok fazla iş yaptırılmakta, işçiler sigortasız çalıştırılmaktadır. Taşeronlaştırma ve sendikasılaştırma da yaşanan kazaların başlıca nedenlerindedir.

Bir maden işletmesinin en iyi biçimde işletilebilmesi için gerekli bilgiye sahip olan maden mühendislerinin istihdamı da ihtiyacın çok gerisindedir. Genellikle maden işletmelerinde maden mühendisleri yasal zorunluluklar olduğunda tercih edilmektedir.

Ayrıca mühendisler ağır koşullarda ve düşük ücretlerle çalıştırılmakta, patronlar için ekstra mali yük anlamına gelen düzenlemelerin yapılmasını önerdiklerinde de kapı dışarı edilmektedir. Yine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının, "İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri İle Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik" adı altında yapmış olduğu

düzenlemeyle mühendislerin almış olduğu eğitim yok sayılmak ve mühendislerin uzmanlık eğitimleri ve sunacakları hizmet ve iş akitleri piyasa koşullarına teslim edilmek istenmektedir.

Sektörün denetim sorumluluğu esas olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Enerji Bakanlıklarındadır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin yeterliliği, çalışma koşullarının uygun olup olmadığı, yeterli yatırımın yapıp yapılmadığı gibi konularda gerekli denetimleri yapmadığı çok net olarak görülen bakanlıklar bu işçi katliamlarının birinci derecede sorumlusudurlar. Bakanlık bürokratları ölümlerden sonra olay yerine giderek açıklama yapmak yerine gerekli denetimleri yapmayı ve önlemleri almayı seçselerdi bu kazaların büyük bir çoğunluğu asla yaşanmazdı.

Bu ve benzeri ölümleri durdurmak için öncelikle bu cinayetlerin gerçek sorumluları açığa çıkarılmalı ve gerekli cezalar derhal verilmelidir. Ayrıca işletmelerde kazalara neden olan etmenlere ilişkin bir risk haritası çıkarılmalı gerekli eğitim ve planlamalar koordine edilmelidir. İşyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri alınmalı, işçilerin çalışma koşulları düzeltilmeli, denetimler büyük bir ciddiyetle yapılmalı ve gerekli düzenlemeleri yapmayan işletmeler derhal kapatılmalıdır. Bu tür kazaların asli nedenlerinden birinin de insanların iş güvencesi olmadan, haklarını savunacak sendikaları olmadan çalıştırılması olduğu unutulmamalı, sendikasılaştırma girişimlerine karşı emekçilerin demokratik örgütlenme haklarını kullanmaları sağlanmalıdır. Meslek odalarının üye denetim yetkileri arttırılmalıdır. İşletmelerde her vardiyada mühendis bulunması ve istisnasız her maden işletmesinde mühendis çalıştırılması zorunlu hale getirilmelidir. Eğitimlere önem verilmeli, teknolojik gelişmeler takip edilmeli ve uygulanmalıdır.

Egemen güçlerin bu tür düzenlemeleri kendiliğinden yapacağını beklemek ise büyük bir yanılgı olacaktır. Sermayenin tek derdinin her zaman daha fazla kâr etmek olduğu unutulmamalıdır. Bunun için işçi sınıfına her fırsatta saldırmaktan asla vazgeçmeyecektir.

Bu saldırılara karşı koymanın biricik yolu işçi ve emekçilerin demokratik mücadelelerini siyasi taleplerle birleştirerek, bu coğrafyadaki tüm ezilenlerin mücadelesini ortaklaştırabilmekten geçer.

Bu yüzden bugün yeryüzü sıcak olsun diye yerin binlerce metre altında kazma sallayanların türküsünü hatırlamalıyız bir kez daha. Kararmış ellerini göçüklerden bize uzatanların sesi çınlamalı kulaklarımızda. Yeraltındaki vardiyasından çıkacak arkadaşlarına "geçmiş olsun" demeye hazırlanan madencinin isyanı, haykırışları büyütmeli öfkemizi.

